

LUTHERSK KIRKETIDENDE

TEMANUMMER: "ABRAHAMS BARN"

INNHOOLD

Hvor sosialkapitalistiske er vi? / Abraham og Svein / Ut av komfortsonen / Et muslimsk ungdomsblikk på "Abrahams barn" / Fra bokfronten / Fra bispedømmerådene og Kirkedepartementet

SØNDAGSTEKSTEN

Helgetorsdag/17. mai - Tore Skjæveland

Søndag før pinse - Ingvild Helene Mydske Fallegård

Pinsefasten - Torbjørn Holt

...en personlig beretning om møtet med de tre religioner som har felles røtter i abrahamshistorien.

Hvor sosialkapitalistiske er vi?

"Må du snakke om de dialog-greiene nå igjen?" Spørsmålet kom fra en trofast kirkegjenger som synes at religionsdialog får for mye oppmerksomhet i forhold til andre utfordringer kirken møter.

Ja, jeg må snakke om det nå igjen. Vi må det – fordi forholdet mellom individer og grupper i vårt samfunn med ulik tro- og livssynsforankring er noe vi må arbeide med hele tiden – fordi det fortsatt synes å være en utbredt opp-

fatning i mange kristne miljøer at kristendom og særlig islam bærer i seg uforenlige verdier og dogmer – fordi vi ikke har jobbet nok med forholdet mellom misjon og dialogisk identitet i kirkens og lokalmenighetens selvforståelse.

Forestillingen "Abrahams barn" går i skrivende stund fortsatt for fulle hus. Den er en personlig beretning om møtet med de tre religioner som har felles røtter i abrahams-historien. Denne utgaven av Luthersk Kirketidende går inn i dialog-temaet med stykket som utgangspunkt. Skuespilleren Svein Tindberg som har laget manus og gjør forestillingen, har et brennende engasjement på feltet og deler med oss noen refleksjoner rundt forestillingen, hva den har gjort med ham, og hva han ønsker seg fra kirkens side. Vi har også hatt en samtale om dialog med Anne Sender, norsk jøde og tidligere i ledelsen for det mosaiske trossamfunn i Norge, med utgangspunkt i forestillingen. Sokneprest Anne Grete Listrøm har anmeldt boka "Abrahams barn", som er basert på manus for stykket. Og Iqra Mushtaq Khan, ung, engasjert muslimsk kvinne, deler sin opplevelse av teateret.

Er det en motsetning mellom misjon og dialogisk selvforståelse i menigheter i en flerreligiøs, multikulturell kontekst? Min erfaring er at dette er et viktig spørsmål å arbeide med. For menigheter i omgivelser med stort religiøst mangfold, hvor kirkemedlemmer, og enda mer den synlig aktive menigheten, er en minoritet, er både den misjonale og den dialogiske utfordringen tydelig. Jeg tror det er viktig å være seg bevisst hvilken hatt vi har på når og hvor – men jeg tror ikke lokalmenigheten verken kan eller bør velge mellom disse to. Hvis kirken skal leve og vokse, må vi dele troen med andre. Hvis vi tenker at evangeliet er den største skatten vi har, må vi la andre mennesker få bli

kjent med det. Hvis vi skal modnes i vår egen tro, få større forståelse for andres og rydde vekk unødige gjensidige fordommer, er dialog eneste vei å gå. Å se seg selv og sin egen tradisjon utenfra, og den andres tro og tradisjon innenfra, er en erfaring som kan sterkt anbefales. Den kan være trosstyrkende.

God dialog i en gruppe og mellom grupper i et samfunn øker den sosiale kapitalen, ifølge sosiologen Robert Putnam. Han definerer sosial kapital som en miks av nettverk, tillit og felles normer som oppmuntrer til kollektiv handling, ikke bare for konkret måloppnåelse, men som et generelt samfunns gode.

Frivillige organisasjoner, deriblant ulike trossamfunn og menigheter, er noe av det beste reservoar vi har for sosial kapital. Bruken av ordet "kapital" kan virke fremmed i denne sammenhengen, men det signaliserer at vi snakker om en ressurs som godt kunne vært med i bruttonasjonalproduktet. Church of England bruker da også begrepet "faithful capital" svært parallelt til sosial kapital, om kirkens bidrag og potensial i indre by, og understreker dermed også trosforankringen (jfr. rapportene Faith in the City (1985) og Faithful Cities (2005)).

Bidrar våre lokalmenigheter til å øke den sosiale kapitalen i samfunnet? Og i så fall: Øker den bare internt i trosfellesskapet eller i en større del av lokalsamfunnet? "Bonder" vi bare, eller "brigder" vi også over til andre mennesker og grupper i omgivelsene? Det spørsmålet er verdt å stille, uansett om vi har mange mennesker av annen tro i vårt nærmiljø eller ikke. Det finnes alltid en viktig mulighet for dialog nær deg...

Det finnes alltid en viktig mulighet for dialog nær deg...

SUNNIVA GYLVER
sunniva@gylver.no

Abraham og Svein

SVEIN TINDBERG I SAMTALE MED SUNNIVA GYLVER

"Farlig katt," står det på et skilt ved siden av inngangsdøra. Utenfor ligger en 4 meter lang grønn krokodille – i tre. Og innenfor er en mann som får hauger av fanpost for å gjenfortelle en bibeltekst på en teaterscene.

Svein Tindberg er nærmest oppvokst i Det Norske Teatret der hans far var scenograf, og han bestemte seg tidlig for å bli skuespiller. Han debuterte på DNT som 13-åring og ble ansatt der etter å ha tatt Statens Teaterhøyskole 1974–76.

På starten av 70-tallet begynte et samarbeid med regissør Ketil Bang-Hansen, som fortsatte med oppsetningen av Kaj Munks "Ordet" og Claudels "Bodskapen til Maria", begge stykker med gudstro som en sentral del av tematikken. Så kom "Evangeliet etter Markus" (1995) og "Apostlenes gjerninger" (2000) og "Som skrevet står" (2004), som alle ble store publikumssuksesser. Priser er det blitt mange av – Svein Tindberg ble i 1995 hedret med Teaterkritikerprisen, Norske Teaterlederes pris og Telenor Bedrifts Kulturpris. Videre har han fått Bibelprisen 1996, Oslo bys Kunstnerpris 1997, Brobyggerprisen 2001 og Petter Dass-prisen 2011.

La oss ta det siste eller nyeste først: Ennå går forestillingen "Abrahams barn" for fulle hus, en forestilling som er en personlig beretning om ditt møte med tre religioners felles røtter og deres ulike versjoner av denne fortellingen. Linjene trekkes fra nesten 4.000 år f.Kr. og fram til i dag. De fleste har vært stormende begeistret; noen har vært kritiske og ment at det ble for mye og for positivt om islam og for harmoniserende angående forholdet mellom

religionene. Hvorfor begynte du med dette?

Så enkelt og så sant som det forestillingen åpner. Denne forestillingen kan sies å ha begynt allerede på starten av 90-tallet. I forbindelse med forberedelsene til Markus-evangeliet ble jeg invitert med på en tur til Israel med biskop Ole Christian Kvarme som kyndig guide. Jeg var sprenglærd på Markus og følte jeg kunne det meste. Første dag på Tempelplassen hadde vi en kristen guide som tok oss med til alle de hellige stedene, bl.a. inn i Klippedomen der han fortalte om Abraham og Isak. Da vi kom ut derfra, var Tempelplassen i fullt opprør på grunn av en liten palestinsk gutt som var blitt skutt; plassen ble tømt av israelske soldater, og vi måtte bare gå. Jeg opplever koblingen tro, historie og geografi – det å være fysisk der ting skjedde – veldig sterkt og valgte å dra tilbake til plassen dagen etter. Da var jeg alene, og ble spurt om jeg hadde billett og lurt til å kjøpe en ny guide, som viste seg å være muslimsk palestiner. Han tok meg med til de samme stedene og fortalte de samme historiene – det vil si: i utgangspunktet de samme historiene som dagen før, men ut fra muslimsk tradisjon. Jeg ble rett og slett veldig nysgjerrig på denne sinnssyke grunnhistorien for tre religioners teologi. Vi trenger mer nysgjerrighet, både i kirken og ellers. Jeg har ellers en sterk interesse for gamle skrifter generelt; ingen bøker på nattbordet de siste årene som er skrevet etter år 700...

At noen er kritiske til stykket, må jeg jo bare regne med når det er et så kontroversielt felt. Men jeg har ikke hatt ambisjon om å fortelle like mye om de tre tradisjonene. Jødedom vet vi en del om i Norge og blant kristne, og vi har én bok felles. Det vi vet lite om, er islam. Det er det underligste. Og det haster, for fordømmene og frykten er stor.

Hva vil du med "Abrahams barn"?

Jeg ønsker å pirre nysgjerrigheten på de ulike religiøse tradisjoner, ikke minst islam, som mange nordmenn kan lite om. Jeg vil vise noe av skjønnheten i religionene, og jeg vil øke kunnskapen om de felles røtter.

Dette er en fortsettelse av arbeidet med å bygge bro mellom kirke og teater. For min del startet det med stykker som "Ordet" av Kaj Munk og "Bodskapen til Maria" av Claudel. Så skapte Kjetil og jeg en egen tradisjon i norsk teater med Markus-evangeliet; det er jeg stolt av. Det var ren tekst gjenfortalt. I Apostlenes gjerninger gikk vi litt lengre og la inn noen time-outs og private kommentarer i teksten, og i denne forestillingen er det en langt mer personlig dimensjon.

Du formidler et sterkt personlig engasjement. Hvilket forhold har du til tro?

Jeg hadde ikke noe særlig forhold til tro før denne reisen begynte. Den ble en del av mitt liv gjennom arbeidet med Markus-evangeliet. Nå er både troen og kirken viktig for meg. I tillegg har jeg fått et sterkt personlig engasjement i forhold til det å bygge bro mellom mennesker av ulik tro, bli mer kjent med hverandres tradisjoner og alt vi har felles.

"Abrahams barn" er en snublende reise i min egen uvitenhet. Mitt utgangspunkt for å lage et slikt stykke er at bare det helt personlige kan bli allmenngyldig. Jeg forteller om min egen famlende vei inn i tre religioners verden. Stykket er mitt eget møte – som kristen og bibelleser – med jødedom og islam.

Noen vil si at du harmoniserer for mye. Hva med forskjellene mellom oss?

Min konklusjon i stykket er at jeg ikke har lest tre bøker, men én bok i tre bind. Spør du vanlige folk på gata om Gud og Allah er den samme, sier de fleste "nei" – men det er det jo, så lenge bekjennelsen er til den ene allmektige Gud, skaper av himmel og jord. Vi har lett for å fokusere forskjellene og motsetningene. Men

dette er åpenbart tre forskjellige kulturelle måter å tilbe sin Gud på.

Hva med forskjellig syn på Jesus?

Hvis jeg hadde vært oppvokst i Bagdad, hadde jeg vel vært muslim. Min måte å tro på er gjennom Guds sønn, Jesus Kristus. Sånn tror den kristne kirke. Men vi kan ha full respekt for at andre tror og tenker annerledes. For meg er Jesus veien til Gud, til tro. Det stemmer for meg. Jeg passer i en vanlig norsk menighet. Men det provoserer meg ikke at noen andre tenker annerledes.

Du passer i en vanlig norsk menighet sier du. Men i ditt arbeid med bibelske tekster har du appell langt utenfor den vanlige norske menighet. Hva er hemmeligheten?

Noe handler om at det er på en annen arena; i teateret, noe om at jeg ikke forbindes så sterkt med kirken, og noe med formidling og med motet til å la teksten tale for seg selv. I teateret er en monolog på lengde med en preken beregnet til seks ukers arbeid – med utgangspunkt i en ferdig tekst. Det kan ikke en vanlig menighetsprest gjøre, men det går an å arbeide både med formidlingen og med troen på teksten. Kirken er ikke modig nok til å stole på sin egen bok. Det hender at selve teksten er enda bedre enn forklaringen...

Men jeg er ikke glad for å bli satt opp mot prestene og prekenen. Det er ikke smigrende å bli brukt som brekkstang av kirkekritiske medier, med oppslag om tomme kirker og full teatersal. Mange prester gjør en god jobb. Men det er viktig at alle de store ordene i tekster og liturgi ikke bare sies som om de var uvesentlige; da kan det virke hult.

Når jeg går i kirken, synes jeg det kan vanskelig å snakke direkte med Gud. Presten blir på en måte et mellomledd mellom meg og Gud – og da vil jeg ikke at presten skal opptre som en slags gymlærer. Prestene må våge å være Arons sønner der oppe ved alteret. Dessuten er det viktig å arbeide skikkelig med teksten, både innhold og framføring, sette den inn i sammenheng med hva som kommer før og etter, og inn i en historisk kontekst. Tenk at da Paulus skrev om homofili, hadde akkurat keiser Nero utnevnt sin egen evnukk som keiserinne av Roma... Det er også bra å bringe det helt personlige perspektivet inn i teksten: Hva gjør den med meg som lytter/leser.

Hvordan har du opplevd mottakelsen av "Abrahams barn" i kirkelige sammenhenger?

Jeg har generelt opplevd mye sjenerøsitet og begeistring fra kirkefolk. Jeg kan si ting i kristne miljø, som mange andre ikke kan si. Det handler delvis om at jeg får et annet og større rom, jeg som kommer fra "syndens pøl" og ble kristen gjennom å arbeide med Bibelen som skuespiller. Jeg hadde ikke noe forhold til tro før det; jeg hadde en gammel tante i Horten, som var kristen – det har vi vel alle – pluss kona til en venn.

Da vi var på turné med Markus-evangeliet i Stavanger, ble jeg invitert til Indremisjonens Hus. Det slo meg at det nok ikke var mange skuespillere som hadde vært der. Vi hadde en strålende kveld. Men en hyggelig, eldre dame fortalte om hvordan hun som barn var blitt oppdratt til ikke bare å gå forbi teateret, men krysse gaten og gå på andre siden når hun skulle forbi, fordi djevelen satt i veggene der. Dialog er nødvendig på mange plan.

Du forteller relativt mye om islam i stykket – tenker du at norske forkynnere og prester bør kunne mer om islam og forholdet mellom islam og kristendom?

Alle bør det. Hva vet jeg om arabisk kultur, der islam har sine røtter? Jeg har sett "Lawrence of Arabia" og Aladdin med lampen. Det holder ikke. Vi trenger å kunne litt om Koranen, myter, historien rundt islam. Det betyr ikke at vi skal lese fra Koranen i enhver gudstjeneste. Men hvis dagens tekst også finnes i muslimsk og eller jødisk tradisjon, går det jo an å fortelle hvordan den berettes der? Med litt kunnskap er det mindre farlig å åpne en religiøs samtale med andre. Å bli bedre kjent med de andre religionene og se sin egen tradisjon utenfra innebærer også å stille nye spørsmål og erkjenne hvor mye jeg har tatt for gitt. Gjennom det kan jeg også bli bedre kjent med min egen tro. Og trygghet på mitt eget kan gi raushet i møte med andre.

Samtidig vil jeg en ydmykhet i møte med vår egen hellige Skrift. Hvis jeg tror Gud har skapt meg, er han større en meg. Gud har inspirert bibelteksten på en særlig måte – kan hende ligger det helt andre muligheter i teksten enn jeg forstår. Vi kan ikke eie sannheten i teksttolkning. De farligste menneskene i verden er de som "eier" sannheten. Hvis "Abrahams barn" kan bidra til nysgjerrighet og ydmykhet troende imellom, er jeg glad.

Nye teksttrekker – prekenhjelp fra Luther!

Sjur Isaksen

ORDET GJENNOM ÅRET

Evangeliebetraktninger over andre teksttrekke

Ordet gjennom året er tenkt som en hilsen til mennesker som gjerne vil forberede seg til gudstjeneste, som forkynnere eller tilhørere. Den kan også brukes til samtalegrupper eller som en personlig andaktsbok.

Tittelen henspiller på den praktiske innretningen boken har fått, der evangeliebetraktningene er ordnet etter kirkeåret. Samtidig er *Ordet* et av de mange navn på Jesus. *Ordet* møter oss i alle årets dager og lover sitt nærvær så lenge det telles dager og år på jorden.

Kr 298,-

Luther Forlag

Besøk oss på: www.lutherforlag.no

Ut av komfortsonen

ANNE SENDER I SAMTALE MED SUNNIVA GYLVER

Hun var lynrask til å henvise videre til den nåværende talsmannen for det mosaiske trossamfunn i Norge. Men lot seg overtale. Utgangspunktet for samtalen er teaterstykket "Abrahams barn".

Hva synes du om stykket?

Jeg er dypt imponert over Tindbergs evne og vilje til å by på seg selv; det er et godt utgangspunkt for det meste. Det er bra med hans åpenhjertige undring over alt som er felles. Jeg opplever stykket som en anstendig, jordnær og ærlig håndutrekning til alle som er trygge i sitt eget, men ikke alt for nysgjerrige på andre. Det kommer overraskelser underveis, men de er ikke pushy eller konfronterende. Mer sånn: "Jeg fant! Jeg fant!" Det berørte meg veldig, 110 poeng til ham personlig – særlig fordi han evner å øke nysgjerrigheten; den er god for dialogen. Så må han jo forvente ulike reaksjoner når han lager teater av et kontroversielt tema.

Det har vært reaksjoner fra jødisk hold; hva tenker du om det?

At det jødiske miljøet i Norge er satt sammen av veldig ulike mennesker med ulikt forhold til sin historie og sine omgivelser. Men også at der hvor man skjønner at intensjonen er god, kan man ta enkle korrigeringer og helt personlige synspunkter på kammerset og ikke i media.

Du har lang erfaring i kontakt med andre religioner og trossamfunn. Hvordan opplever du dialogens vilkår for religionsdialog i Norge nå, i forhold til for 10–15 år siden?

Tilliten og kontakten har økt blant lederne, men mange av gruppene har økt også tallmessig, og dermed når vi ikke alle. Ledere for ulike trossamfunn har bygget opp relasjoner over tid; vi kjenner hverandre og hverandres grunnleggende holdninger. Vi har måttet håndtere ulike hendelser som har skapt bro i etterkant. Jeg tror også vi er blitt bedre til å leve med uenighet og konflikt her. Derfor må vi passe oss så ikke vi lar tilkjempede rettigheter bli diskuterte i de store kampene som skjer der ute – konservative ortodokse kristne, katolikker, jøder og muslimer som vil hindre kvinnes rett til helse og deltakelse for eksempel.

Men jeg opplever at storsamfunnet ønsker å eksportere sin frykt og sine interne problemer i forhold til samhold og integrasjon, over på minoritetene – og at man harmonerer det "store norske vi", og skygger unna det som er vanskelig. Alle må ta ansvar selv, enten man har majoritets- eller minoritetsbakgrunn. Kanskje handler det om at vårt samfunn ikke har møtt de store konfliktene på svært lenge, dem det virkelig koster å stå i – vi er bortskjemt med å bevege oss i vår egen komfortsone.

Dette blad leses i stor grad av prester og andre lokale kirkeledere. Hva ønsker du deg, som reflektert lytter og samtalepartner, av kirken og dens forkynnelse?

Jeg skulle ønske at kirken og forkynnelsen bar tydeligere preg av et politisk engasjement i

den forstand at all handling er politisk. Det er sånn vi organiserer oss i den verdslige verden. Religion lærer oss om relasjonene mellom menneskene og Gud, politikk om praktisk fordeling av ressurser. Jeg ønsker at forkynnelsen går inn i den politiske hverdagen, ikke nødvendigvis med klare svar, men med noen grunnleggende teologiske premisser for hva som er viktig. Teologien verken kan eller skal styre politikken, men religiøs tro er en sterk forankring for politisk engasjement, på godt og vondt. Jeg ser det som en religiøs plikt å ta aktivt del i utviklingen av et godt samfunn. Og så må vi våge å være ærlige på dilemmaer og det som gjør vondt når vi prøver å bygge fellesskap.

Hva er den største utfordringen for religiøse forkynnere og ledere?

Det vil selvfølgelig variere. Men det er viktig at de er velutdannet og har mer enn en religiøs utdanning. Først og fremst må de være relevante for folks liv, våge å ta opp politisk aktuelle ting og varsle om farene i en gitt krevende situasjon. Det er forskjell på dill og fakta og religiøse ledere kan dyktiggjøre oss til å se og velge selvstendig og anstendig. De må mobilisere til at det enkelte medlem av deres trossamfunn tar ansvar for hvordan de snakker om og til mennesker fra andre religioner og livssyn. De må sette seg inn i den grunnleggende teologien hos andre, og ikke sammenligne den beste varianten av egen tro med den verste varianten av andres. Tindbergs holdning er et godt eksempel: en åpenhet og en lengsel etter å finne ut mer, og en evne til å ta imot fra

andre tradisjoner det han kan forstå.

Så må vi andre ikke legge alt ansvar på religiøse ledere. De kan sies å ha både makt og avmakt, avhengig av situasjon og hvilket blikk vi ser dem med.

Du har solid erfaring med religionsdialog. Har du noen tips?

Hm. Vi må leve med uenighet og konflikt – og terrorisme, øve oss i å tåle ubehag, hardt arbeid og kompromisser. Et hinder for dette er den norske bortskjemtheten. Det er lite som koster, eller får konsekvenser, og vi har lett for å skylde på andre når ting ikke går. Misnøyen er ofte stor når vi ikke får det som vi vil, og det sprer seg. En dråpe eddik er nok til å ødelegge et stort glass rent vann. Vi trenger selvinnsikt og kunnskap om både egen og andres tradisjon. Vi har godt av konkrete felles prosjekter å arbeide med.

Felles prosjekter er bra, men du har ditt eget prosjekt du arbeider med nå?

Mitt bidrag etter 22. juli er å skrive bok – fortelle om å være minoritet på innsiden, dele min – og vår – historie, bidra til gjenkjennelse for noen, kunnskap for andre.

Hva er ditt beste boktips for kunnskap om nettopp dette, fra din tradisjon?

Det finnes etter hvert mye stoff om jødiske helligdager og symboler, men ennå er det lite om hvordan jødedom ser på fattigdomsproblematikken, miljøet, moderniteten, og fellesskapet.

Det beste er antagelig å lete etter særtemaene på nettet, men Dagfinn Rians og Bente Groths bok er veldig god.

Et muslimsk ungdomsblikk på "Abrahams barn"

AV IQRA MUSHTAQ KHAN

Bedre forståelse bidrar til godt fellesskap!

På en veldig enkel måte, med lite musikk og noen få gode bilder, har skuespiller Svein Tindberg levert et stykke som går inn i temaet Abrahams Barn innenfor de tre religionene kristendom, islam og jødedom. Teaterstykket omhandler tre religioners ulike historier om Abraham. Det var fin opplevelse.

Både i Koranen og i Bibelen er Abraham nevnt; det visste jeg. Men hadde jødedommen også noe med Abraham å gjøre? Ja, visst! Dette forsto jeg etter at jeg hadde sett stykket, der jeg fant ut at Abraham også var stamfar til jødene. Dessverre så visste jeg ikke nok om hva jeg hadde felles med troende fra andre religioner. Dette teateret fikk meg til å tenke at alle religionene faktisk har noe til felles.

Vi lever sammen med uliker religioner og kulturer i samfunnet, men jeg tror mange av oss ikke vet hva vi har til felles. Mange av oss

har lite kjennskap til hver enkelt tradisjon, vi lever som fremmede for hverandre, og ikke minst er vi fordomsfulle. Før vi setter merkelapper på andres religioner og personlighet, må vi gi hverandre mulighet til å forstå hverandre. Jeg tror det å finne fellesskap og å få kjennskap til hverandres religioner kan bringe oss mer sammen. Ut fra min erfaring med samarbeid mellom moskeen vår og den lokale kirken kan dette skje ved å delta i hverandres ritualer og tradisjoner, skape god dialog og ikke minst peke ut det vi har til felles. Det er på tide at hele menneskeheten står sammen og viser seg frem. Åndelige ledere har et ansvar for å bringe folk i samfunnet sammen, uavhengig av bakgrunn, rase og religion. Alt i alt er jo alle mennesker!

Dette tenkte jeg på vei ut fra teateret. Og sa ja til å skrive mitt første innlegg på trykk.

FRA BOKFRONTEN

Svein Tindberg: Abrahams barn Ei forteljing om tre religionar og ein skodespelar. Stenersens forlag 2011 (87 s.).

Boka er, som den også opplyser om, ”ei lett bearbeida utgåve av forestillingen Abrahams barn av Svein Tindberg, som hadde urpremiere på Det norske teatret 9. september 2011.”

Selv så jeg forestillingen før jeg leste boka, og hadde den dermed med meg inn i lesingen, og gjenopplevde da forestillingen, siden boka er formet som et manus hvor det kommer tydelig fram hvordan skuespilleren skal framføre denne teksten.

Det skulle allikevel ikke være noe i veien for å lese og få noe ut av boka selv om man ikke har forestillingen i ryggen.

Forestillingen (og da altså også boka) handler om skuespilleren Svein Tindbergs forsøk på å nærme seg Abraham og historien om ham, ut fra de tre religionene jødedommen, kristendommen og islam.

Historien fra Abraham til Muhammed, via Ismael, Maria og Jesus, er gjengitt i tekster fra de tre religionenes hellige bøker og forfatterens tanker rundt disse, og stykkes opp av glimt fra vår egen tid hvor vi får høre forfatterens refleksjoner om og arbeid med å skape denne forestillingen.

Fortellingen rammes inn av to besøk i Jerusalem der to guider møter forfatteren, og begge disse møtene gir ham mye å tenke på.

Abraham blir så plassert inn i tid og sted for

oss. Vi sneier innom fortellingen om Babels tårn og profeten Jona, alt mens vi hele tiden skifter perspektiv alt ettersom Tindberg forteller oss hvordan dette oppfattes slik jødene ser det, slik de kristne ser det, slik muslimene forteller om dette.

Fornøyleg er hans møte med en litt gretten(?) jødisk rabbiner som viser ham hvordan tanken om en treenighet ser ut fra utsiden.

Fortellingen om Ismael følger mest den muslimske tradisjonen, for nå deler historien seg opp i flere forskjellige. Ofringen av Isak i jødisk og kristen tradisjon er fortellingen om ofringen av Ismael i islam (eller nestenofringen, som det heldigvis viser seg å bli i alle variantene).

Disse, for meg nye, fortellingene om Abraham og Ismael blir så satt inn i hvilke ritualer man i dag gjør under pilgrimsreiser til Mekka.

Så følger fortellinger om Maria og Jesus fra Koranen, og vi er innom i raske kast en norsk skolegudstjeneste, keiser Konstantins omvendelse og bergprekenen før vi slynges fram til Muhammed.

Historien om Muhammed og hans hustru Khadija blir fortalt med varme og humor. Ja, selv den av mange så forhatte mulla Krekar blir satt inn i en større sammenheng.

Hvordan islam fra først av beskyttet folk av de

andre to religioner, blir satt opp mot at man i Norge i så mange år forbød jøder innreise, og sammenhengen mellom Muhammed som en foreldreløs, fattig gutt og islams plikt til zakat (en slags skatt til de fattige) blir også understreket.

Forfatteren passer seg vel for å ta noen stilling til dagens Midtøsten-problematikk, selv om vi er innom både Jerusalem og Hebron i vår tid.

Hans veksling mellom perspektiv er spennende, og for meg som så absolutt er dårligst kjent i den muslimske tradisjonen, var det i denne delen jeg fikk de største opplevelsene.

Religionenes problematiske sider er berørt, men dette er en bok hvor det vakre, forunder-

lige og betagende ved alle tre religionene er i fokus.

Ut og inn av både fortid og nåtid snor spørsmålet seg som forestillingen på en måte også slutter med: Hva er sannhet, og hva er myte? Hva er historie, og hva er legende?

Noe klart svar får vi vel ikke på det, men et sted reflekterer forfatteren over at han leser fortellingen om Jesus og fortellingen om Muhammed på forskjellig måte, og sier: "Det er ikkje fakta som skil her. Det er meg. Det er tru."

Det er vel også et slags svar.

Anne Grete Listrøm

Cora Alexa Døving og Berit Thorbjørnsrud (red.): Religiøse ledere Makt og avmakt i norske trossamfunn. Universitetsforlaget 2012 (245 s.).

Det norske religiøse mangfoldet er blitt stadig større. Tilstedeværelsen av stadig flere religiøse grupper betyr også at vi har fått mange flere typer religiøse ledere. Den foreliggende boken leverer nyttig dokumentasjon og analyse på dette feltet. Den er ikke noen fullstendig kartlegging, men belyser en svært sammensatt virkelighet gjennom å behandle religiøse ledere i noen utvalgte trossamfunn og religiøse retninger. De samfunnene/retningene som behandles i boken, er sunni-islam, shia-islam, ortodokse kirker, Den romersk-katolske kirke, pinsebevegelsen, Smiths venner, Det Mosaiske Trossamfunn, sikhismen, hinduismen og Den norske kirke.

I bokens innledning introduseres vi for bokens artikler, og redaktørene setter temaet inn i et større perspektiv. Her peker de bl.a. på den tvetydige rolle som religiøse ledere har i den norske offentligheten. På den ene siden blir de kritisert som maktlystne mørkemenn; på den annen side blir de kritisert for at de ikke gjør nok for å begrense uheldige forhold blant sine medlemmer. Grunntonen i boken er en positiv holdning til de religiøse ledernes rolle i det norske samfunnet: Dette er mennesker som gjør en stor og ofte uegennyttig innsats for mennesker i sårbare situasjoner, og som gjerne er undervurdert og mistenkeliggjort i offentligheten. Gjennom å bidra med empirisk kunn-

skap vil boken bidra til å gi et nyansert bilde av de religiøse lederes rolle internt i sine tros-samfunn.

Et hovedfunn i boken er hvor forskjellige de religiøse lederes rolle er. Noen steder er de ledere med stor autoritet; andre steder har de en mer avgrenset rolle som seremoniledere eller religiøse eksperter. I mange av de samfunnene som beskrives, er det lekmenn valgt av menigheten som har den reelle forvaltningsmessige makt, mens den religiøse lederen mer har posisjon som en ansatt. I vårt møte med ledere i andre trossamfunn er det lett å anta at de gjør omtrent det samme som lutherske prester. Men ikke en gang alle kristne prester har den samme rolle i sine kirke, og variasjonsbredden blir enda større når vi går til andre religiøse retninger.

Boken påviser også at en slik forestilling om religiøse ledere, basert på kunnskap om lutherske prester, ligger til grunn for norske myndigheters politikk overfor trossamfunnene. Et eksempel er kravet om mastergrad for å gi religiøse ledere oppholdstillatelse i Norge. Boken dokumenterer at dette har skapt problemer for mange trossamfunn. Meget talende har Knut A. Jacobsens artikkel om hinduismen

fått overskriften "Gudene på jorden møter norsk byråkrati".

De ulike kapitlene er skrevet av religionsforskere som i de fleste tilfeller har gjort et omfattende empirisk arbeid i de sammenhenger de beskriver. Det eneste kapitlet som (så vidt jeg vet) er skrevet av en som tilhører det samfunn som beskrives, er Jan-Olav Henriksens artikkel om Den norske kirke. Kapitlet skiller seg også ut ved at det i liten grad bygger på empiriske undersøkelser og heller ikke refererer til mye av den forskning som faktisk er gjort på prester i Den norske kirke. Dette gir forfatterens i og for seg interessante refleksjoner og iakttagelser mindre vekt enn de kunne ha hatt.

Ikke minst prester i Den norske kirke burde lese denne boken. Her får man førstehånds kjennskap om "kolleger" i andre norske trossamfunn. Som utgangspunkt for samarbeid og dialog gir boken uvurderlig informasjon. Å bli kjent med lederroller som er annerledes enn ens egen, er dessuten et godt utgangspunkt for å reflektere over egen identitet som luthersk prest.

Harald Hegstad

Trosopplæringen - en ressursbok fra Luther!

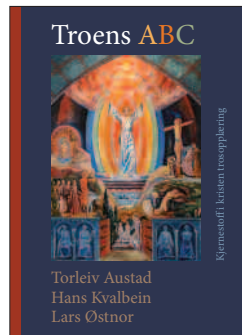
Torleiv Austad/Hans Kvalbein/Lars Østnor

TROENS ABC

Kjernerstoff i kristen trosopplæring

Bakgrunnen for denne boken er kirkens satsing på trosopplæring for barn og unge. Det krever kreativ trosformidling på flere områder. En av oppgavene er å gjøre rede for det elementære innholdet i troen. Det er denne utfordringen vi har grepet fatt i her. Derfor heter boken Troens ABC.

Boken vil være en ressursbok for alle som er opptatt av trosopplæring i vår kirke. Det gjelder først og fremst tros-lærerne i menighet og organisasjon, men også foreldre og faddere som tar sitt dåpsansvar på alvor. Alle som leter etter grunnleggende kunnskap om kristen tro, vil ha utbytte av denne boken.

Kr 378,-

SØNDAGSTEKSTEN

Tore Skjæveland, Ingvild Helene Mydske Fallegård og Torbjørn Holt

Helgetorsdag

17. mai 2012

Preiketekst: Luk 24,46–53

Lesetekstar: Dan 7,13–14 eller Apg 1,1–11; Rom 10,6–10

(Forteljningstekst: Apg 1,1–14. Poetisk tekst: Salme 113,4/5–6/7 Omkved: v 2)

Kyrkjemøtet sitt vedtak om tekstrekkene for 2011/2012 seier: "Når en merkedag faller på en søndag, står både den ordinære dagens tekster og merkedagens tekster oppført. Menigheten velger om merkedagens tekster skal brukes." Dei som vel teksten for Helgetorsdag/Kristi himmelfartsdag, finn tekstgjennomgåing av Luk 24,46–53 ved Frode Granerud i LK 07/09.

Grunnlovsdag

17. mai 2012

Preiketekst: Matt 22,17–22

Lesetekstar: 1 Krøn 29,10–14; 1 Tim 2,1–4

(Forteljningstekst: Luk 15,1–10. Poetisk tekst: Salme 127,1b/2a Omkved: v 1a)

Kjære landsmenn!

På ein dag som denne er det ikkje berre å gyva laus på teksten. I mange bygder i vårt vidstrakte land kan 17. mai konkurrera med julaftan i gudstenestebesøk. Og den retoriske situasjonen liknar, men er kanskje enno meir utfordrande fordi Jesus trass alt er meir sentral i jula. Dette er ein folkekyrkjedag som krev at me møter vår tilhøyrar med eit aktuelt ord, for det er tilhøyrarar som kjem, ikkje ein kyrkjelyd. Det er viktig at folk opplever at presten snakkar om noko som angår dei, og ikkje berre snakkar kristeleg til dei som er innanfor. Presten vert litt 17. maitalar og må tolka dagen samstundes som teksten sin bodskap må få lyda. Det må handla litt om dei kjensler folk sit med, litt om takk til dei som har bygd landet, og om verdjar som har vore viktige, og som me må byggja vidare på.

Til teksten

17. mai er fyrst og fremst ei nasjonal og politisk feiring. Denne teksten tar oss midt inn i den politiske og nasjonale situasjonen på Jesu tid. Spørsmålet om å betala personskatt til keisaren var brennbart. Skatten vart innført etter at

Judea vart ein romersk provins etter folketeljinga til Kvirinius i år 6 e.Kr. Skatten vart sett på som eit symbol på at Israel var ufritt og underlagt Roma. Judas Galilearen starta då eit opprør mot romarane. Grunngevinga for han og andre opprørsgrupper var at Gud åleine skulle vera konge og ikkje tålte nokon annan ved sida av seg. Apg 5,37 viser at Jesus vart sett i same kategori som Judas Galilearen av farisearen Gamaliel. På Jesu tid hadde farisearane og dei fleste av jødane godteke romarane sitt krav om å betala skatt, og dette dannar bakgrunnen for denne fella farisearane prøvde å lokka Jesus i.

Jesus hadde jo stått fram som ein Guds mann, som profet og Messias. Dersom Jesus sa at det var mot Guds vilje å betala, ville han vera ein opprørar mot romarane og ville risikera å bli arrestert. Dersom han godtok at ein betalte skatt, kunne han ikkje vera ein slik Messias og ville skuffa tilhengjarane.

I v 19 svarar Jesus med eit motspørsmål og tvingar sine motstandarar til å leita i lommene etter pengar og sjølv identifisera biletet på mynten. Det var ein sølvmynt, ein denar, som var ei dagløn for ein landarbeidar. Det romerske senatet hadde berre lov til å prega koparmyntar; gull og sølvmyntar var keisaren sitt privilegium og hadde hans bilete. Tiberius var keisar i år 14–37 og mynten hadde eit relieff av hovudet hans og innskrifta: TI(berius) CAESAR DIVI AUG(usti) F(ilius) AUGUSTUS: Tiberius Augustus, keisar, son av den guddommelege Augustus.

Ut frå Jesus svar i v 21: "Så gjev då keisaren det som høyrer keisaren til, og Gud det som høyrer Gud til," er det klart at han ikkje støtter opprørsgruppene. Jesu svar betyr at han ikkje er ein Messias som vil oppretta eit jordisk rike i konflikt med keisaren og andre jordiske rike. Hans veg er å gå mot krossen for å bli konge i eit rike som ikkje er av denne verda, slik som han sa til Pilatus i Joh 18,36.

Han gjev keisaren rett i å krevja inn skatt, men set samtidig keisaren si makt opp mot Guds makt. Når keisaren har rett til skatt, er undersåttane forplikta til det, men menneska er og forplikta til lydnad mot Gud.

På same måte som mynten ber bilete av keisaren, så ber mennesket Guds bilete, jfr.

I Mos 1,26–27, og er Guds eigedom. Slik vert alle menneske, inkludert keisaren, stilt til ansvar for Gud. Det betyr at skattlegging og statsforvaltning, sjølv når det dreier seg om ein heidensk keisar og eit brutalt imperium, har sin legitime plass i Guds verdsstyre. Men kristnes lojalitet til samfunnsstyret må aldri bli ukritisk. Nettopp det at også keisaren er stilt til ansvar for Gud, inneber at denne statsforvaltninga ikkje må bli verande eit brutalt imperium. Dette ansvaret ovanfor Gud forpliktar til å bidra til ei statsforvaltning som er stadig meir i samsvar med Guds vilje. Difor kan denne teksten og brukast i eit demokrati.

Jesus knyter ikkje an til ei bestemt statsform, dette gjeld den som dei til ei kvar tid lever under. Det er ikkje Jesus som identifiserar mottakaren av skatt, det gjer farisearane som har pengane i lomma og med andre ord har fordel av statsstyret og pengevesenet som kom med romarane. Det førte blant anna til tryggare reiser og handel. Skatteinnkrevjing var trass alt eit framsteg i forhold til den andre metoden romarane bruka for å skaffa pengar til Roma: plyndring. Den metoden bruka dei i land som var så lite organisert at det ikkje gjekk an å få til effektiv skatteinnkrevjing.

Gjennom historia er v 21 bruka på ulike måtar. I mellomalderen vart det bruka om forholdet mellom keisaren og paven si makt. Luther bruka det som utgangspunkt for toregimentslæra der han skil mellom dei to ulike måtar Gud utøver si makt i verda på: det åndelege og det verdslege regimentet. Dette vart brukt inn i ein politisk situasjon då Luther skreiv "Om verdslege øvrigheit" (1523), fordi han meinte at både den romersk-katolske kyrkja og dei verdslege styresmaktene gjekk ut over mandatet sitt.

Det åndelege regimentet er retta mot mennesket si sjel og vert utøvd gjennom ordet og forkynninga. Den lova som gjelder i det åndelege regimentet, er kjærleiken og Guds rettferd. Det verdslege regimentet er retta mot mennesket sin lekam og vert utøvd med makt og våpen, og regulert gjennom den borgarlege rettferda og fornufta. Samfunnet må styrast gjennom det verdslege regimentet, og på grunn av synda er maktbruk naudsynt. Difor er det ikkje i strid med Guds vilje at den politiske

styresmakt brukar makt for å halda oppe samfunnet. Det er lov for kristne å ta del i dette samfunnsstyret og for kyrkja å påverka det, for også det verdslige regiment vert utøvd på vegne av Gud.

Til preika

Ein kan ta utgangspunkt i ordet "gjev". I Jesu ord ligg det i realiteten to "gjev": Gjev til keisaren/samfunnet, og gjev til Gud!

Gjev, fordi me har fått

Takk til alle dei som har gjeve. Ein bør starta med det lokale fellesskapet som steller i stand og skaper 17. mai den dagen, t.d. musikkorpsa. Desse må få anerkjenning for bidraget sitt og takk for det dei gjev til oss og til fellesskapet.

Landet vårt, som er blitt eit av dei beste i verda, vart ikkje berre bygd av politikarar, men av folk som gav til fellesskapet, av si tid, av sine krefter. Nokre i politikken, nokre i idretten, nokre i kyrkja, nokre i barne- og ungdomsarbeidet, nokre i musikken eller dei mange andre frivillige lag og organisasjonar som har vore med å bygga gode lokalsamfunn. Og me minnest dei som gav livet i krigstid. Me må vera takksame for dei som har gått før oss og har gjeve oss dette landet.

Gjev, fordi Gud gjev til oss

Når Jesus her krev av oss og er lovisk, må ein òg leita etter evangeliet. Evangeliet i denne teksten er for det fyrste at Jesus ikkje er ein opprørs-messias som skal omstyrta keisaren sitt styre. Han skal setja menneske fri. Han skal omstyrta synda sitt styre og setja oss fri til å høyra Gud til, me som ber hans bilde. Likesom skatte-mynten ikkje lenger skal vera i lomma på farisearen, men gjevast til keisaren, skal ikkje mennesket lenger vera i lomma på synda, men gjevast i Guds hand.

Det andre er at Gud gjev til oss før han ber oss om å gje tilbake. Det er uttrykt i siste verset av leseteksten frå 1 Krøn 29,14: "For kven er eg, og kven er folket mitt? Skulle vi vera i stand til å gje slike frivillige gåver? Nei, alt kjem frå deg. Det vi gjev, kjem frå di hand." Dette kan me og høyra i gudstenesta, i takkebøn B for takk-offeret: "Av ditt eige gjev vi det attende." Det me skal gje er det me har fått av Gud.

Difor er me fri til å styra landet, gje til

samfunnet, gje til Gud, men fyrst: Motta livet og livets gåver frå Gud, motta fridom og frelse frå Jesus. Og frigjort av Jesus og med nevane fulle kan me gje. Og me kan takka for alt det me har fått av Gud: Oss sjølve, våre evner, våre erfaringar, vårt liv, vårt land. Gje Gud det som høyrer Gud til – deg sjølv.

Gjev, fordi me er og skal vera eit fellesskap

Kunne Jesus sagt det same om me hadde vist han ein av våre myntar? "Så gjev då den demokratiske norske staten det som høyrer staten til, og Gud det som høyrer Gud til."

Ja, i eit demokratisk land er det ei allment akseptert plikt for ein god samfunnsborgar å betala skatt, og skattesnusk er eit samfunnsproblem. Det er å ta frå fellesskapet og dermed eit brot på bodet om å elska sin neste som seg sjølv. Difor vil det i dag vera eit spørsmål om lojalitet til fellesskapet og verdiane i samfunnet. Ein oppsummerande sluttappell kan høva på 17. mai.

Til gudstenesta

Skal ein berre ha ei tekstlesing, og det er gode grunnar til det, så kan ein velja 1 Krøn dersom det å gje er sentrum i preika, og 1 Tim dersom kristen i samfunnet er eit viktig tema.

Som samlingsbøn vil eg bruka kollektbøna for 17. mai.

Som forbøn vil eg bruka ei bøn frå den gamle bøneboka, nr. 226, og inkludera bøna for Kongen frå Forbøn 1, til og med: ...arbeida til beste for kvarandre.

Salmane skulle vel ikkje vera spesielt vanskeleg å finna. Eg vil bruka: 765,1-4+11-12, 739,1+6-7, 740,1-5 og 737,1-3.

TORE SKJÆVELAND
Kirkefagsjef i Bjørgvin bispedøme

"Fra påske til pinse"**Søndag før pinse**

20. mai 2012

Prekentekest: Joh 3,16–21

Lesetekster: Sak 14,6–9 eller Apg 26,1–3.20–29;

Åp 21,22–27

Fra påske til pinse – om tiden

Det er vår i luften, og tiden fra påske til over pinse er fylt med helligdager og fridager som nordmenn flest vet å sette pris på. I kirken er vi fortsatt i påskens etterfest, men det nærmer seg nå en annen tid – pinsens merkelige under.

Lesetekstene – om byen

Byen Jerusalem er sentral i begge lesetekstene. Og det ser ut til at både hos profeten Sakarja 14,6–9 og i Johannes' åpenbaring 21,22–27 pekes det fram mot "det nye Jerusalem", beskrevet i Åp 21. Det er flere likhetstrekk ved disse to bøkene i Bibelen, og flere steder i Johannes' åpenbaring finner vi henvisninger til Sakarja-boken. Det pekes fram mot en dag da en stor forandring skal finne sted, og resultatet av denne forandringen er at "Herren skal være konge over hele jorden." Det pekes mot en dag som et kosmisk panorama der det "skal renne levende vann ut fra Jerusalem" (Sak) og da byen ikke trenger annet lys enn Guds herlighets lys (Åp). I forandringene som skal skje, ligger håpet gjemt. I begge tekstene pekes det fram mot at noe skal bli nytt.

Prekentekest – den lille Bibel med mer

Dagens prekentekest er kjent for svært mange, i hvert fall det første verset. Men at Joh 3,17 er vel så viktig som Joh 3,16, er ikke like kjent.

Den lille Bibel – "alt-i-ett"

Joh 3,16 kalles den lille Bibel fordi dette lille verset på 30 ord oppsummerer Bibelens viktigste budskap, at Jesus kom til vår jord for å bringe evig liv. Dette er summen; dette er det alt handler om. Fra den første skapelsen, gjennom profetene og til slutt ved å sende sin egen sønn er Guds kjærlighet til sine skapninger blitt åpenbart i vår verden. Med disse 30 ordene hos Johannes summeres det opp, kort og konsist.

I vår kirke brukes disse ordene ved døpefonten; også i forslag til ny dåpsliturgi er den lille Bibel med. Utover det er den lille Bibel mest brukt i søndagsskolen og i annet barne- og ungdomsarbeid.

Den lille Bibel inneholder fem verb: elsket, ga, tror, gå, ha. Med sine subjekt, objekt og adverb summeres Bibelens budskap opp:

Gud *elsket* verden,Gud *ga* sin Sønn,Hver den som *tror* på Ham,Ikke skal *gå* fortapt,*Ha* evig liv.

Det er Gud det handler om i Joh 3,16. Gud elsket verden, Gud ga sin Sønn, Gud gir frelse og evig liv til den som tror på hans sønns navn. Vår veg for å unngå fortapelse er å tro på Ham som ble sendt av sin Far.

Jesus – sendt til verdens frelse

Vers 17 blekner litt der det står så tett opp til Joh 3,16. Men Joh 3,17 er ikke mindre viktig. Her utdypes og forklares hovedpoenget i Joh 3,16: Guds sendelse av sin sønn til vår verden har en mening, ett innhold: Meningen er frelse. Det ligger jo allerede i vers 16 "...for at hver den som tror på Ham, ikke skal gå fortapt, men ha evig liv". Det evige livet er målet med Jesu komme til vår verden, og det forsterkes i vers 17: "...for at verden skulle bli frelst ved ham." Så utdypes det også her at Jesus ikke først og fremst er dommer, men frelser. Leser vi da tilbake til lesetekstene for dagen, skapes inntrykket av at Bibelsk frelse automatisk inneholder dom. Begge lesetekstene inneholder momenter av så store forandringer at det er nærliggende å tenke på dommens dag. På denne bakgrunnen blir Joh 3,17 viktig. Jesus er frelser, verdens frelser: "Gud sendte ikke sin Sønn til verden for å dømme verden, men for at verden skulle bli frelst ved ham." Dette forsterkes også av Jesus selv i 12,47b. Så går det da tydelig fram at vegen til det evige livet og frelsen er "ved ham". Slik sett forsterker vers 17 vers 16. Jesus er det viktigste, Jesus som ble sendt til verdens frelse. Og igjen: Neste vers, vers 18 forsterker vers 17: "Den som tror på ham, blir ikke dømt." Det er troen på Jesus som gir frelse og evig liv.

Kanskje skulle ikke bare Joh 3,16 leses ved døpefonten, men Joh 3,16–18a?

Dommen – en skildring om mørke og lys

Vers 18–20 beskriver dommen, den dommen Jesus ikke kom for å gjøre. Den dommen rammer ikke den som tror, men har allerede rammet den som ikke tror.

Dommen beskrives som en kamp om krefter mellom mørke og lys: ”Og dette er dommen: Lyset er kommet til verden, men menneskene elsket mørket høyere enn lyset.” Vi kjenner igjen juledags morgens evangelium fra Johannes-evangeliets første kapittel. Det er altså ikke bare dommen som skildres som ett spill mellom lys og mørke, men også begynnelsen, skapelsen. Lyset viste seg sterkere enn mørket i Bibelens ulike skildringer av skapelsen, og også ved dommen skal lyset vinne over mørket.

Men fortsatt kan vi, skapningene, velge å gå mot det mørke. For i mørket er det noe som er trygt og tilsynelatende godt. Mørket dekker over og skygger til; mørket skjuler; mørket kan la det vi ikke vil ha opp i lyset, forbli i mørket. Mørket hører natten til, og noen ganger foretrekker vi natten over dagen. Årsaken til at menneskene i Joh 3,19 ”elsket mørket framfor lyset”, er at ”deres gjerninger var onde”. Dommen er at onde gjerninger blir avslørt, og dette forsterkes i vers 20.

Tilsynelatende

I beskrivelsen av kampen som utspiller seg mellom mørke og lys – de måler krefter mot hverandre; begge størrelser utviser stor makt og innflytelse – er det til slutt lyset som vinner. For mørket har ingen reell makt. Selv om vi kan velge å la ting holdes skjult, skal det en dag opp i lyset. Selv om vi nå, noen ganger, kan velge å foretrekke natten, er det dagen som vinner til slutt. Det beskrev Sakarja levende for oss i kap 14,6 og 7 ”den dagen ... ved kveldstid skal det være lyst”. Derfor velger jeg overskriften Tilsynelatende. Tilsynelatende kan det virke som et godt valg å la det som ikke tåler dagens lys, forbli i nattens mørke.

Så bringes ett nytt ord inn i teksten: Sannhet.

Sannheten – lyset som avslører

”Gjerninger gjort i Gud” er konsekvensen av å følge sannheten og å komme til lyset. Lyset avslører mørket; lyset vinner over mørket; lyset seirer over mørket: ”Lyset skinner i mørket” (Joh 1,5). Derfor ordet Tilsynelatende.

Det bare virker sånn, men det varer ikke, dette mørket vi kjenner så godt til. Det mørket som dekker over gjerninger som ikke tåler dagens lys. Hele rettsapparatet vårt er bygd på at Sannheten må fram. De onde gjerningene skal avsløres. Idet vi nærmer oss søndag før pinse, befinner vi oss midt i en rettsak Norge ikke har sett maken til før, en rettsak der onde gjerninger skal opp og fram i dagen; det onde skal avsløres, og en dom skal felles. Nå erfarer også vi hvor vondt avsløringene gjør, for det som har vært vage antagelser og tankespill, kan vi nå lese oss til i rettsakens daglige referat i avisene. Vitner forteller om sorg og død, om frykt og ødeleggelse, om gjerninger som nesten ikke tåler dagens lys.

Et svar til Nikodemus – å følge sannheten

Som kontrast til menneskene som elsket mørket, beskrives ”den som følger sannheten, som kommer til lyset, så det skal bli klart at hans gjerninger er gjort i Gud”. Gjerninger gjort i Gud er gjerninger som tåler dagens lys.

Hele preteksten vår er avslutningen på Jesu lange svar til Nikodemus som kom til Jesus om natten. I ly av nattens mørket fant samtalen om hellige ting sted. Det var en gjerning som tålte dagens lys, men som allikevel har nattens mørke som bakteppe.

Nikodemus nevnes en gang til hos Johannes; det er rett etter Jesu død på korset, i Joh 19,39. Han var der og, Nikodemus; da Jesu disipler satt bak låste dører i redsel etter Mesterens død, var det Nikodemus som kom inn i nærheten av hagen og hadde med seg en blanding av myrra og aloe. Nikodemus var med, sammen med Josef fra Arimatea, og smurte Jesu døde kropp med vulluktende salve. I hagen la de ham i en grav som ingen ennå var blitt lagt i.

Nikodemus er mannen som følger Jesus, men de to gangene han titter fram med navns nevning, er det mørkt, og natten har tatt over for dagen. Det er til Nikodemus Jesus sier: ”Den som tror på ham, blir ikke dømt,” og ”Den som følger sannheten, kommer til lyset, så det skal bli klart at hans gjerninger er gjort i Gud.” Likevel fortsatte Nikodemus å komme i mørket, og med salve utførte han en gjerning gjort i Gud.

Kanskje var han der hele tiden, litt utenfor disippelflokkens innerste sirkel? Vi vet ikke noe

om det. Han nevnes med navn bare disse to gangene. Men da vet vi hvert fall at den nattlige samtalen med Jesus, som beskrives i Joh 3, har hatt stor betydning for Nikodemus, så stor at han er én av to som er der sammen med Messiteren da døden har hentet ham, en av dem som smører hans døde kropp, kler ham i linkleddet og legger ham i graven.

Jesu ord til Nikodemus, dagens pretekst, gikk virkelig inn hos den gode fariseer, en av jødernes rådsherrer, mannen Nikodemus. Går det inn hos oss også?

Salmer:

Eg veit i himmerik ein borg

Jesus det eneste, helligste, reneste

Deg å få skoda

No livnar det i lundar

**INGVILD HELENE
MYDSKE FALLEGÅRD**
Sjømannsprest i Houston

Pinsefasten

26. mai 2012

Pretekst: Joh 7,37–39

Lesetekster: 2 Mos 24,3–11; Ef 2,17–22

På en av mine mange turer til Midtøsten befant jeg meg sammen med en gruppe norske businessfolk fra London i en minibuss på vei opp Jordandalen fra Jeriko til Tiberias. Sjøføren vår, som også doblet som guide, snakket ustoppelig om alle mulige aktuelle emner mens han snudde seg mot passasjerene store deler av tiden, kastet et og annet blikk på veien foran og gjorde nye transportavtaler med nye kunder på en av sine utallige mobiltelefoner. Den slags trafikal multitasking krever en grunnleggende in shaa'Allah-mentalitet som i Midtøsten gjelder langt utover muslimske kretser. Det meste i livet går bra, hvis Gud vil (– men det er det ingenlunde sikkert at han vil). Vår guide/sjåfør er kristen palestiner fra Betlehem, og det var interessant å observere hvordan turdeltakerne responderte på de ulike emnene guiden snakket om. Turdeltakerne mine, som var gjennomsnittlig interessert i religion, godt over gjennomsnittet interessert i politikk, og flere av dem i det øverste toppsjikt når det gjelder interesse for og prestasjoner innenfor internasjonal business, undret seg over guidens yndlingsemne som fikk mer taletid enn bibelske landskaper og personer og ubibelsk moderne politikk: Emnet var vann, i alle former: Vannrettigheter, irrigasjonsteknologi, overforbruk av vann fra israelsk side, synkende vannstand i Gennesaretsjøen og Dødehavet, den mektige bibelske elv Jordan som nå bare er et bekkefar, ledningstyper, vannreservoarer og mulig fremtidig avsalting av middelhavsvann. Etter hvert skjønte nok de ni moderne pilgrimene at vann som emne ikke var tilfeldig valgt. Vann er den viktigste av alle knapphetsressurser i Midtøsten (bortsett fra knapphet på fred) og er et av grunnelementene i de politiske stridighetene (som for øvrig har foregått mer eller mindre sammenhengende i regionen siden syndefallet, og som neppe slutter før Jesu gjenkomst). Kontrollerer du vannet, kontrollerer du svært mange andre viktige ting. Vannet er altså politikk i nokså ren form i Midtøsten. I tillegg til det – som dagens tekst viser tydelig – er det kanskje den bibelske

metaforen som er teologi i sin aller reneste form også.

Vannet som grunnleggende metafor går igjen overalt i Bibelen. Vi møter det i Jesu egenkarakteristikker som "Livets vann". Vi møter det som bakgrunn for alle som lever i en verden omgitt av ørken, og som tørster etter vann i konkret betydning, og levende vann i overført betydning. Vannet som vi møter i dåpen, er livskilden, slik vann er i konkret forstand, og dåpens vann er i teologisk forstand. Uten vann finnes ikke noe organisk liv. Både mennesker og agurker består av store deler vann. Vannet i dåpen er renelse. Slik vi dusjer om morgenen og blir kroppslig rene, mottar vi dåpens renelse og blir åndelig rene. Som israelsfolket ble ført gjennom vannet fra slaveri til frihet, skal vi også gå gjennom dødens vann inn til det evige liv på andre siden av havet. Vannet ble til liv for israelsfolket og til død for forfølgerne deres.

Og så er altså Jesus kilden for alle dem som tørster. Men ifølge dagens tekst er det ikke bare slik, eller først og fremst slik, at Jesus er kilden, men at troen på Jesus fører til at kilder oppstår i hvert enkelt menneske som tror på Jesus –

ikke bare kilder, men hele elver av levende vann, sterk billedbruk i en kultur og på et sted og i en tid hvor vann er knapphetsressurs. Men vannet kommer ikke av seg selv; det kommer av Ånden.

Det er vrient å gripe Helligånden med vår forstand. Jeg har tidligere skrevet i denne spalten om den kanadiske forfatteren Robertson Davies' underfundige beskrivelse av Tre-enigheten som "two gentlemen and a bird". Ånden unndrar seg på underlig vis vår betraktning og er vanskelig å danne sterke bilder av. Men bildene av virkningene av Ånden, elver av levende vann og tunger av ild, er blant bibelens sterkeste.

Når pinsen kommer, er Jesus blitt herliggjort, og da er Ånden kommet. Påsken ligger bak; døden er beseiret; Åndens ild skal opplyse vårt mørke, og Åndens vannkilder skal gi levende vann til alle som lever i åndelig tørke.

Gledelig pinse.

TORBjørn HOLT
Sjømansprest i London

Tor Johan Grevbo

DEN KRISTNE TRO EN LITEN HÅNDSREKNING

En kortfattet, enkel og personlig fremstilling av kristen tro, preget av forfatterens lange erfaring som sjelsørger i møte med tro og tvil.

"En viktig bok som kan bli til nytte og hjelp for mange. Med få ord er innholdet i den kristne tro formulert uten at dybden er tapt. Kjernen i kristendommen belyses gjennom mange nye formuleringer. Preget av forfatterens lange erfaring som samtalepartner, er troen gjort nær og relevant for mennesker med ulike livserfaringer."

Helga Haugland Byfuglien,
preses i Bispemøtet i Den norske kirke

Kr 99,-

FRA BISPEDØMMERÅDENE OG KIRKEDEPARTEMENTET

TILSETTINGER

Borg bispedømme

Borg bispedømmeråd har i møte 26.03.2012 foretatt følgende tilsetninger:

Kjell Halvard Flø som sokneprest i Sarpsborg prosti med tjenestested Asak, Tistedal, Idd og Enningdalen.

Eivor Andresen som sokneprest i Vestre Borge syssel prosti med tjenestested Skiptvet sokn.

Helge Kollerøs Nylenna som kapellan i Søndre Follo prosti med tjenestested Nesodden, Gjøfjell og Skoklefall sokn.

Vi har mottatt bekreftelse på at de tar imot stillingene.

LEDIGE STILLINGER

Agder og Telemark bispedømme

Soknepreststilling i Vest-Telemark prosti i Agder og Telemark bispedømme med Nissedal sokn som tenestestad.

Det er ledig stilling som sokneprest i Vest-Telemark prosti med tenestestad Nissedal sokn. Tidlegare Nissedal sokn og Treungen sokn vart slått saman frå 1.1.2012.

Nissedal sokn omfattar i utstrekning Nissedal kommune som grensar mot Kviteeid, Drangedal, Gjerstad, Vegårshei, Åmli og Fyresdal og har eit areal på 908 km². Innbyggjartalet er i overkant av 1.400. Nissedal ligg vakkert til ved innsjøen Nisser. Her er ein storslått natur med gode høve for friluftsliv, båtliv, jakt og fiske. Det er gode oppvekstvilkår for born. Næringsgrunnlaget er jord- og skogbruk, småindustri, turisme og offentleg verksemd. Rv. 41, Telemarksvegen, går gjennom kommunen. Frå kommunesenteret Treungen er det 97 km til Skien, 95 km til Arendal og 125 km til Kristiansand.

Nissedal sokn har bygdene Nissedal (om lag 300 innbyggjarar), Fjone (om lag 100 innbyggjarar), kommunesenteret Treungen (om lag 750 innbyggjarar) og Felle (om lag 130 innbyggjarar).

Prostiet er tenestedistrikt. Sokneprestane i Nissedal og Fyresdal vikarierer for kvarandre ved ferieavvikling og fridagar så langt det er mogleg, etter oppsett plan for tenesteveker og gudstenester. Desse sokna vert også tilført

eksterne ressursar for ferieavvikling. Talet på forordna gudstenester på sun- og heilagdag i soknet er 62. Av desse har soknepresten 52. Dei to kyrkjene i Nissedal og Treungen vekslar med om lag like mange gudstenester kvar stad. Det er om lag 5 gudstenester i Felle kapell og 5 gudstenester på Fjone bedehus i året.

I 2011 var det 12 dåp, 13 konfirmantar, 4 vigslar og 22 gravferder. Gjennomsnittleg frammøte ved dei forordna gudstenevene i kyrkjene var i underkant av 50.

Soknepresten har kontor i kommunehuset i Treungen (sett i stand i 2011), vegg-i-vegg med kyrkjeverja som har 80 % stilling. Den kyrkjelege staben er elles: Kyrkjetenar/kyrkjegardsarbeidar i 100 % stilling, organist i 60 % stilling og to klokkarar i til saman i underkant av 10 % stilling. Felle kapell har i tillegg reinhaldar og kyrkjetenar tilsett på timebasis. Nissedal er med i samarbeidet om prostidikonatet i Vest-Telemark, der ein saman løner ein prostidiakon. Det er eit godt fellesskap i stab og råd, og mellom tilsette og råd i prostiet, og gode evner til samarbeid vert lagt vekt på.

I Nissedal er det oppvekstsenter med barnehage og skule frå 1. til 7. trinn. Det er også barnehagar i Treungen og i Haugsjåsund, og skular (1.-7.) i Treungen, på Fjone og på Felle (Denne er mellombels nedlagt). I Treungen ligg også ungdomsskulen. For vidare skulegang kan ungdom reise til Kvitsund gymnas i Kviteseid, eller til Åmli vidaregåande skule. Samarbeidet med barnehage og skule er særst godt.

I Treungen ligg Nissedal Omsorgssenter der soknepresten har andakt kvar 14. dag i turnus med pastoren i den lokale Frikyrkja. Kyrkje-lydsarbeidet i prestegjeldet er godt med god kontakt mellom kyrkje og folk, samt mellom kyrkja og dei friviljuge kristelege organisasjonane. Normisjon er den største organisasjonen og står for mykje godt barne-, ungdoms- og vaksenarbeid i dei ulike grendene. I tillegg er det fleire aktive sundagsskular. I kyrkjeleg regi vert det organisert ei rekkje gode tiltak gjennom barne- og ungdomsutvalet, konfirmantutvalet og diakoniutvalet. Desse er gode støttespelarar for prest og sokneråd. Soknet har eit misjonsprosjekt i Thailand i samarbeid med NMS. Elles er det i Treungen ei Evangelisk-luthersk Frikyrkje og ein Pinsemenighet. Til-

høva mellom desse og kyrkja er gode.

Målforma i Nissedal er nynorsk, men søkjarane må stadfeste at dei kan nytte båe målformene.

Det vil bli utarbeidd instruks for stillinga.

Det er tenestebustad knytt til stillinga. Prestebustaden ligg vakkert til, like ved Nisser og Nissedal kyrkje. Bygningen er frå byrjinga av 1800-talet, knytt til eit gardstun med uthus, drengestoge, vognskjol med to garasjar og eit stabbur frå mellomalderen. Heile tunet er freda av Riksantikvaren. Prestebustaden er i god stand og har i 1. høgda 2½ stove, kjøkken (nytt i 2006), kontor, vaskerom og WC. I 2. høgda er det 4 soverom, bad (nytt i 2006) og WC. I tillegg er det eit loft og eit kjellarrom. Det er varmpumpe i første høgda, og det er fleire vedomnar i bustaden. Det høyrer stor hage til bustaden. Det er 19 km frå prestebustaden til kyrkjekontoret i Treungen.

Vi ynskjer oss ein prest som

- har gode samarbeidsevner.
- har evne og vilje til god kommunikasjon med soknerådet/fellesrådet, tilsette og frivillige medarbeidarar, lag og foreiningar og andre kyrkjer.
- kan jobbe sjølvstendig og trivst med allsidig presteteneste.
- vil arbeide med trusopplæring.

Den som vert tilsett, må finna seg i:

- Endringar i «tjenesteordning for menighetsprester» og reglar om lønstillhøve for statstenestemenn.
- Alle avgjerder som måtte verta tekne med omsyn til tenesta og tenestemrådet.

Det vert stilt særlege krav til samlivsform i tråd med Arbeidsmiljølova § 13.4.2.

Kvinner vert oppfordra til å søkje.

- Stillinga vert løna som sokneprest i kode 0930 lønstrinn 53–78.
- Lønsplassering er avhengig av kvalifikasjonar, ansiennitet m.v.
- Pensjonsinnskot.
- I tillegg til løna kjem regulativmessige godtgjersler og skyssgodtgjersle etter statens regulativ.
- Tilbod om arbeidsrettlegg.

Nærare opplysningar om stillinga kan ein få ved å venda seg til Agder og Telemark bispe-

dømekontor, tlf. 38105120 eller til prosten i Vest-Telemark, tlf. 35 07 71 88.

Søknadsfrist: 27. april 2012.

Bispedømmekontoret ønsker søknaden med CV, vitnemål og referansar levert elektronisk via vårt elektroniske søkjarsystem. Desse kan ein finne med å sjå på bispedømet sine heimesider, www.kirken.no/agder. Ein kan òg få informasjon om korleis ein skal søkje, ved å kontakte førstekonsulent Grethe Ruud Hansen, tlf. 38 10 51 47.

Agder og Telemark bispedømme

Sokneprest i Aust-Telemark prosti med sokna Hovin, Austbygde, Atrå og Mæl som særskilt tenestekområde.

Med dette vert det utlyst stilling som sokneprest i Aust-Telemark prosti med sokna Hovin, Austbygde, Atrå og Mæl som særskilt tenestekområde. Dette området, saman med Rjukan sokn, som ligg rundt øvre enden av Tinnsjøen, utgjer Tinn kommune som har om lag 6.000 innbyggjarar. Av desse er 4.800 medlemmer i Den norske kyrkja. Medlemstalet er fordelt på dei ulike sokna slik: Hovin 221, Austbygde 858, Atrå 529 og Mæl 538. Alle sokna har kvar si kyrkje: Hovin kyrkje (1850), Austbygde kyrkje (1888), Atrå kyrkje (1836) og Mæl kyrkje (1839). I tillegg eig ei stifting Skirva fjellkyrkje og ungdomssenter (1976).

Tinn kommune, med eit vakkert naturlandskap, ligg ved den austlege delen av Hardangervidda. Tinn-samfunnet er på fleire måtar todelt. Rjukan by er bygd opp på grunnlag av industrialiseringa tidleg på 1900-talet, medan bygdene representerer ei heilt anna kulturhistorie der det gamle bondesamfunnet rådde grunnen. I tillegg til primærnæringar, har Tinn kommune i dag eit mangfald av industri og servicenæringar og eit rikt kulturtilbod. Turisme er ei næring i sterk vekst.

Kommuneadministrasjonen ligg på Rjukan, og mange som har arbeidet sitt der, bur i bygdene. Bygdene Hovin, Miland og Atrå har barneskule, der det på sistnemnde stad også er felles ungdomsskule. Det er vidaregåande skule på Rjukan.

Oppbygging av trusopplæringa i kyrkje-lydane har medført auka gudstenestedeltaking, ikkje minst blant barnefamiljar. I tillegg vert det drive eit godt arbeid med barnekor og barnegospel. Kyrkjebladet "Kyrkjebod" er ein viktig kommunikasjonskanal for bygdesokna og vert drive av frivillige. Tinndølane har eit relativt nært tilhøve til kyrkja, noko som m.a. vert tydeleggjort ved at dei aller fleste døyper borna sine. Talet på konfirantar ligg kring 25 i året. Talet på gravferder ligg i underkant av 40.

Den delen av kyrkjestaben som primært arbeider i bygdesokna, er i tillegg til sokneprest: 2 soknediakonar i kvar si halve stilling, organist i heil stilling og 3 klokkarar i deltid-

stillingar. Saman med Rjukan menighet har kyrkjelydane trusopp-lærar i 50% stilling. Den offentlege kontorfunksjonen er lagt til Rjukan med heil kyrkjeverjestilling og deltidsstilling som sekretær. I heile fellestrådsområdet er det 3 kyrkjetenarar i full stilling og 3 deltidstilsette. Soknepresten og dei fellestrådstilsette som arbeider primært i bygdene, har felles stabskontor i Atrå. Om lag ein gong i månaden møtest alle dei tilsette under Tinn kyrkjelege fellestråd, samt prestane i Rjukan og Tinn, til stabsmøte.

Soknepresten møter i to sokneråd. Atrå og Mæl er alt slått saman som eitt sokn. Austbygde og Hovin har prøveordning med felles sokneråd. For tida er det soknepresten på Rjukan som sit i Tinn kyrkjelege fellestråd.

Både sokneprestane er medlem av trusopp-læringsutvalet som er felles for heile kommunen.

Sokneråda har eit godt tilhøve til Normisjon Tinn som utfører eit verdifullt barne- og ungdomsarbeid på Austbygde bedehus. Tinn Gospel driv eit godt korarbeid for vaksne songarar frå heile kommunen.

Soknepresten og soknediakonane samarbeider om å vitja Tinn Helsetun, Solvang psykiatriske senter og Furubakken eldresenter med andakt kvar 14. dag. Kyrkjelydane har diakoniutval.

I samband med ferie- og fridagar kan det verta aktuelt med tenester på Rjukan og i Hjartdal.

Aust-Telemark prosti utgjør området til kommunane Nome, Bø, Sauherad, Notodden, Hjartdal og Tinn. Det er til saman 13,5 presteårsverk i prostiet med protesete i Bø. Prestane møtes jamleg til tenestekonferansar og studiesamlingar, og det er svært gode samarbeids-tilhøve.

Prestebustaden ligg i Atrå med gangavstand til kyrkja og ny barne- og ungdomsskule. Huset er bygd i 1974 og nyleg pussa opp. Den har i grunnetasjen heimekontor med eigen inngang, hall, gjesterom, soverom, stor bu, matbu og lagerrom. I 1. etasje er det stor stove, kjøken og 3 soverom. Det er bad og WC i både høgden. I 1. etasje er det også vaskerom med tørkeskap. Elektriske panelomnar i alle rom, vedovn i hallen og i stova. Til bustaden høyrer garasje og vedbu, samt ein relativt stor hage med ulike

frukttre.

Målforma i bygdesokna er nynorsk; på Rjukan bokmål. Søkjarar må opplysa om dei meistarar både målformene.

Me søker etter ein prest med samarbeids- evne, og som har interesse og engasjement for å arbeida med born, ungdom, vaksne og eldre.

Den som vert tilsett, må finna seg i:

- Endringar i «tjenesteordning for menig- hetsprester» og reglar om lønstillhøve for statstenestemenn.
- Alle avgjerder som måtte verta tekne med omsyn til tenesta og tenesteområdet.

Stillinga vert løna som sokneprest i kode 0930 lønstrinn 53–78

Lønsplassering er avhengig av kvalifika- sjonar, ansiennitet m.v.

Pensjonsinnskot.

I tillegg til løna kjem regulativmessige godtgjersler og skyssgodtgjersle etter statens regu- lativ.

Tilbod om arbeidsrettleging

Det vert stilt særlege krav til samlivsform i tråd med Arbeidsmiljølova § 13.4.2.

Kvinner vert oppfordra til å søkje.

Nærare opplysningar om stillinga kan ein få ved å venda seg til Agder og Telemark bispe- dømekontor, tlf. 38105120 eller til prosten i Aust-Telemark, tlf. 41566043

Søknadsfrist: 27. april 2012

Bispedømmekontoret ønskjer søknaden med CV, vitnemål og referansar levert elektronisk via vårt elektroniske søkjarsystem. Desse kan ein finne med å sjå på bispedømmets heime- sider www.kirken.no/agder. Ein kan òg få in- formasjon om korleis ein skal søkje, ved å kontakte førstekonsulent Grethe Ruud Hansen, tlf. 38 10 51 47.

NY OG REDIGERT UTGAVE!

NY BOK AV PETER HALLDORF

Hellig år

På grunn av en inkurie ble feil fil sendt til trykkeriet. Det medførte at den første utgaven er full av skrivefeil. Vi beklager dette. Alle som har kjøpt første utgave, kan få ny bok ved henvendelse til bokhandelen.

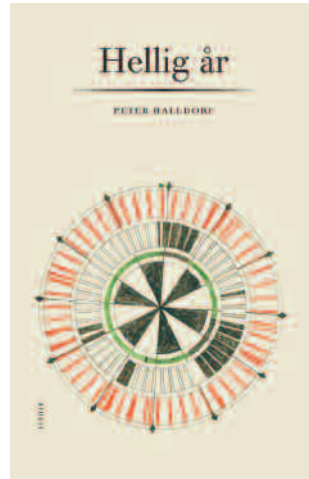
Vi håper at forlagets tabbe ikke hindrer at mange kjøper boken! Den fortjener mange lesere!

*Med vennlig hilsen
Asle Dingstad*

I *Det hellige året* gir Peter Halldorf bakgrunnen til det kristne årets tilblivelse og viser oss hvordan kirkeåret kan gi dybde til liv og gudstjeneste. Vi tas med på en vandring gjennom det hellige årets ulike tider. Fasta og fest, hverdag og søndag, aposteldager og martyrdager blir en vei som lar oss tre inn i Guds rike. "Når feiringen av de hendelsene i evangeliene som hver liturgisk fest representerer fornyer vår kjærlighet til Kristus, har kirkeåret oppnådd sin hensikt", skriver forfatteren.

I en tid da mange menigheter søker veien til en meningsfull gudstjeneste kan gjenoppdagelsen av det hellige året motvirke de trendene som truer med å gjøre gudstjenesten til et speil av samtidens populærkultur. Peter Halldorf deler i denne boken også med oss den gudstjenestevisjonen som de senere årene har beriket hans eget liv og gudstjenestefeiringen i Bjärka-Säby.

Aktuell for alle som har ansvar for menighetens gudstjenesteliv og for alle som ønsker å leve med i kirkens livsrytme.

Kr 299,-

Avsender:
Luther Forlag
Grensen 3
0159 OSLO

UTKOMMER annenhver uke på Luther Forlag og redigeres av professor Harald Hegstad (ansv.), sokneprest Sunniva Gylver, universitetslektor Sjur Isaksen og prost Kristin Moen Saxegaard.
Redaksjonssekretær: Eyolf Berg

ALLE HENVENDELSER rettes til:

Luthersk Kirketidende v/Eyolf Berg
Luther Forlag
Grensen 3
0159 OSLO.
Tlf. 91 17 65 37.
E-post: redaksjon.lk@lutherforlag.no

INTERNETT: www.lutherskkirketidende.no

ARTIKLER OG LESERINNLEGG til Luthersk Kirketidende mottas med takk og sendes på e-post til ovenstående adresse.

Pris kr. 550,- pr. år for Norge. Utlandet kr. 750,- pr. år.
Abonnementet inkluderer Halvårsskrift for Praktisk Teologi (2 numre pr. år).
Kontonummer: 3000.14.73669
Abonnementet løper til det sies opp skriftlig (brev eller e-post).

ANNONSEPRISER

Det er muligheter for følgende 7 annonsemøduler i LK:

1. *1/2 kvartside* (Høyde 42 mm, bredde 61 mm) kr 750,- +mva
 2. *Kvartside* (Høyde 42 mm, bredde 127 mm) kr. 1 000,- +mva
 3. *Halvside* (Høyde 177 mm, bredde 61 mm) kr. 2 000,- +mva
 4. *Halvside* (Høyde 85 mm, bredde 127 mm) kr. 2 000,- +mva
 5. *3/4 side* (Høyde 130 mm, bredde 127 mm) kr 2 500,- +mva
 6. *Helside* (Høyde 177 mm, bredde 127 mm) kr. 3 000,- +mva
 7. *Dobbelside* (Høyde 177 mm, bredde 2x127 mm) kr. 5 000,- +mva
- Overstående priser gjelder s/hv-annonser. Tillegg for farger: kr. 1 500,- +mva

ISSN 0332-5431

